

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznese. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne pečet-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištevno, na katero naj se blagovoljko pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

Vabilo na naročbo.

Vse dosedanje gg. naročnike, katerim naročnina poteče konec septembra in druge narodnjake vabimo na novo naročbo „Slov. Naroda“.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gld. 30 kr.
Za en mesec 1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gld. — kr.
Za en mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.
Po pošti sprejeman „ „ „ „ 3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

Srbska adresa,

katero je redna narodna skupščina, držana v Kragujevcu predložila knezu srbskemu in katero je slovensk rojak 26. sept. v pismu iz Beograda poslal „Slovenskemu Narodu“ v originalu, se glasi:

„Ko narodna skupščina vidi v svojej sredini svojega plemenitega vladalca, in ko vladalec, skrbeč neumorno za unapredovanje mile nam domovine, v tem ozbiljnem i teškem času pričakuje od narodne skupščine rodoljubive podpore, onda je i narodno zastopništvo gotovo, da se v največjem navdušenju odzove Vašej Svetlosti z onim rodoljubjem in udanostjo, katerih se od narodne skupščine s pravom pričakuje, in katere je

narod srbski zmirom osvedočeval nasproti slavnemu domu Obrenovičev.“

„Gospodar! Za istino je težak položaj, v katerem se denes Srbija nahaja. Narod naš na granici, kakor tudi Vaša Svetlost navešuje, vznemirjen je v svojem domačem spokojstvu. Zbiranje velike vojne moči na naših mejah od strani otomanske porte, katera zavzema preteči položaj nasproti Srbiji, trga nam jeden del naših bratov od svojih polja in ognjišč, in sili ga, da pod orožjem pazi na varnost naše zemlje, i na zapadnej i na iztočnej granici njenej.“

„Narod srbski, kateri je ovo mило domovino z mečem in krvjo odkupil, (dobro se spominja onih besedij Vaše Svetlosti v proklamaciji od 1872. leta: „da bi grešno bilo izgubiti i najmanjšo pridobitev naših otcov, a malo ponosno, da sami nič ne privredimo.“ Te so besede ostale globoko vrezane v srce vsacega Srbina. Dobro je, da se spominjamo onih besed v sedanjih trenotkih. Čas je resen, ali je, gospodar, ne manj resna tudi volja srbskega naroda, da se najde na višini svojega položaja.“

„Za to skupščina v imenu srbskega naroda z ovim svečano izjavlja, da je narod naš gotov, da zaščiti svojo domovino, da odbrani svojo svobodo, i da očuva pridobitev velikega Miloša in naših dedov. Nij take žrtve, katere Srbija ne bi v to ime prinesla na sveti oltar naše domovine. Na glas Vaše Svetlosti narod je pripravljen, da kakor jeden človek stopi na branik svoje drage domovine.“

„Gospodar! Vekovečna trpljenja so prisilila naše brate v Bosni in Hercegovini,

in so vstali, da se z orožjem v roci bore za svoja človečanska in narodna prava.

„Prelivanje njihove krvi razžaljuje naša bratska čutila; njih očajni glas nahaja plemenitega odziva tudi v ostalem izobraženem svetu. Mi ne moremo, mi ne smemo biti ravnodušni proti njihovi osodi.“

„Skupščina je navzeta z najglobljimi čutili zahvalnosti, ko vidi, da se si bode Vaša Svetlost prizadevala, da vznemirjeni kraji končno vspokoje in našim trpečim bratom stalno zadovoljenje pribavi.“

„Tudi na tem patriotskem potu more Vaša Svetlost poplnem računati na podporo naroda srbskega. On je gotov (pripravljen), da i v to ime stavi na razpoloženje Vašej Svetlosti vsa sredstva, katera bi potrebna bila, da se ovi veliki nalog srečno izvrši. Narodna skupščina izjavlja, da v imenu naroda srbskega i tukaj svojo gotovost na vse žrtve, prepričana je, da bode Vaša Svetlost s svojo vlado rokovodila ovo veliko delo načinom, kateri bode najboljši, da se Srbija odzove svojem pozivu s ponosom in častjo.“

Nadalje adresa pravi, da narodna skupščina hoče sprejeti davno pričakovane predloge, čestita knezu, da je poiskal nevesto od „soplemenega nam naroda ruskega“ in moli boga da „učvrsti desnico srbsko.“

Šolstvo.

„Slovenski učitelj“ piše o vprašanji: Ali niso nove šolske postave po nekaterih novejših ukazih nekoliko svoje prvotne vrednosti izgubile? sledeče:

„V 10. številki „Slovenskega učitelja“ smo pod naslovom „novejše šolske naredbe

Listek.

Iz ruske zgodovine.

Vasilij I. Dimitrijevič (1389—1424).

(Priredil J. Steklasa.)

Bitka na Kulikovem polju je velike zgodovinske važnosti, kajti z njo je napočila za Rusko juternja zarja novih boljših dnij. Mnogo in premnogo žrtve je zares palov tej bitki, ali zmaga je vendar ohranila nesrečni ruski narod, ki se je od zdaj začel zavedati svojega narodnega zedinjenja. Se ve da je moral še nekoliko časa plačevati sramotni davek svojemu sovražniku, kar mu pa nij vzelo nade, da se bode v kratkem oslobodil tujega jarma. Tudi je začel narod opazovati kolike važnosti je zanj dober in hraber knez, ter se je zavoljo tega še bolj oklenil vladajočih moskovskih knezov, kajti oni so z narodom enako čutili sramoto tatarsko,

katero je treba na vsak način streti. Tatarji pa so po kulikovskej bitki izgubili mnogo, kajti prvokrat se je pokazalo, da so oni nesložni mej soboj in da ne morejo drugač moskovske zemlje pokončati nego z nepričakovanim prepadom in pokončevanjem. Tudi se je pokazalo, da morajo njihove neuredene čete pred ruskimi vselej bežati.

Velika škoda za Rusko je bila, da je Dimitrij Donski tako malo časa vladal. On je umrl v cvetu svoje starosti, še le 39 let star. V oporoki je dal Dimitrij svojemu najstarejšemu sinu Vasilju blagoslov za srečno vladanje v moskovskej in vladimirskej kneževini. Letopis pravi o njem to-le: On je bil jak in hraber, velik in nespreten; imel je črno brado, črne lasa in divni pogled.“

Njegov sin Vasilij I. Dimitrijevič je bil ravno tako zavzet za povečanje svoje države ter nij nobene priložnosti v to svrhu zamenjal. On je kupil od kana Tohtaniča pravico, da si sme osvojiti nižegorodsko in mu-

romsko kneževino. Nižegorodski bojarji so izdali svojega kneza. Ko so prišli namreč moskovski in tatarski poslanci pred Nižniji, nagovoril je najodličnejši nižegorodski bojar Vasilij Rumjancev svojega kneza, da naj pusti poslance v mesto. Poprej pa so bili Moskovčani Rumjanceva podkupili. Knez je dal odpreti poslancem vrata ter je je gostoljubno sprejel. Ali siromak se je jako opeharil. Rumjancev in drugi bojarji so prodali svojega kneza moskovskim poslancem, katerega so odpeljali s soboj v Moskvo, zemlja pa se je zedinila z državo Vasiljevo. V vseh kneževinah so se bojarji izneverili svojim knezom, ter so rajši prejeli službe od velikega kneza moskovskega, kajti on je bil mogočnejši in bogatejši, ter je je tudi navadno bolje plačeval.

Tatari niso še mirovati želeli, nego mislili so še vedno, da morajo biti oni jedini gospodarji nad Rusko. Začeli so zopet nagajati. Iztočna Ruska je pretrpela za Vasilja

z ozirom na šolski napredek" pisali: "Vsi napredni učitelji in pedagogi so bili nove šolske postave z veseljem pozdravili. Tudi napredni slovenski učitelj je bil v tej vrsti. Vendar pa to veselje nij bilo čisto veselje brez vseh skrbi, kajti kalila ga je bojazen, da se nove šolske postave v tem naprednem pedagogičnem duhu morebiti ne bodo izpeljevale. A če tudi te bojazni čuti nij bilo, vendar se je pa izrekala tako goreča želja o natančnem izpeljevanju novih postav, kakor bi se dvomilo nad tem. Pri zagovarjanju novih šolskih postav je bilo čuti, zlasti od slovenskih učiteljev, da so vsikdar željo po natančnem izpeljevanju izrekli. Ta zadeva se je posebno v našem organu poudarjala. Da pa ta želja in ob enem mala bojazen nij bila popolnem neopravičena, v tem so nas osvedočile novejša naredba na šolskem polju, ki se vsaj po našem mnenju ne ujemajo prav z duhom svobodne nove šolske postave, a še manj z napredno pedagogiko. Da dokažemo svojo trditev, hočemo torej novejših naredb omenjati."

Omenjali smo takrat, da po našem mnenju nij prav, da se v učnih načrtih vsem različnim vrstam ljudskih šol nalaga skoro enaki smoter. Pri sestavi teh načrtov se brž časih ne ozira na §. 63. učnega reda od 20. avg. 1870, ki dovoljuje, "da se smejo smotri po potrebi znižati, posebno v dvorazrednih in enorazrednih šolah." Ker smo v omenjenem članku neizpeljivost in nepraktičnost v tej stvari dovolj razložili, zato ne bomo o tej reči več govorili in pristopimo k drugemu.

Vprašanje o oddelkih po razredih namreč nij še rešeno. Pedagogi priznajo sicer naj se oddelki v one razrede vpeljejo, kjer jih je neobhodno treba, n. pr. na onorazrednih, naj velja tudi še na trirazrednih šolah, da bi se pa oddelki tudi po večrazrednih šolah vpeljati morali, kakor nam učni načrti velevali, to se nam zdi neprevidno in sicer radi tega, ko se je mnenje samo nekaterih pedagogov kot norma za vse avstrijsko učiteljstvo sprejelo. Še manj je učiteljstvo s tem zadovoljno, da mora učence po starosti, a ne po znanosti v oddelke razločevati. — Čuje se vsled tega nevolja, in sicer velika nevolja mej učiteljstvom. — Učitelju gotovo ne more biti po volji, da jo večkrat proti svojemu prepričanju, proti po-

trebi primoran, svoje učence v dva oddelka deliti; še manj more pa učitelju to ljubo biti, da je mora — ako se po načrtih ravna — po starosti in ne po znanosti razdeljevati. Nad tem so se zlasti ljubljanski učitelji pri svoji konferenci in to po pravici pritoževali. Radi tega so tudi sklenili, naj bi za ljubljanske čveterorazrednice ne veljali "učni načrti za čveterorazredne šole", v katerih so po razredih oddelki predpisani, ampak veljali naj bi za nje "načrti za osemrazredne šole". Lehko bi potem se ve da imeli ljubljanski učitelji, storili bi samo to, kar je predpisanega za prve 4 razrede na osemrazrednih šolah. Pritožba ljubljanskih učiteljev, kakoršno bi lahko napravili vsi učitelji po večrazrednicah je sicer opravičena, a njihovej želji deželni šolski svet nikakor ne more vstreči.

Vpeljava oddelkov nikakor nij utemeljena v novih šolskih postavah, vsaj taka stroga in principijelna vpeljava ne; zavoljo tega pač smemo trditi, da z učnimi načrti so nove šolske postave zgubile precej od svoje prvotne vrednosti, namreč glede večje svobode v notranji uredbi šol. Učiteljem, pedagogom pa se mora na vsak način pustiti nekoliko svobode v zadevi notranje uredbe šole. Nij dobro, ako se v §. 5. ukuje. Od slobodnih novih šolskih postav ali prav za prav od njih izpeljevalcev je bilo pričakovati, da se bode na mnenje učiteljev kot strokovnjakov več oziralo, nego se je zgodilo pod cerkvenim nadzorništvom. — A to se žalibog ne zgodi. Pri vpeljavi katerega predmeta, n. pr. nemščine v slovenske šole, bi se pač morali učitelji ali učiteljski zbori za mnenje poprašati, kdaj, v katerem letu, v kateri meri naj se začne podučevati itd.

V najnovejšem času, posebno na Štajerskem, pa ukazujejo v takih pedagogičnih rečeh samo šolske gosposke ne oziraje se na strokovniško mnenje učiteljskih konferenc. —

Ne verjamemo, da se tako ravnanje s prvotnim duhom novih šolskih postav vjema. — Šolskih počitnic imajo srednje šole 8—9 tednov, narodne šole pa samo 6 tednov, kar bi pak nekateri glavarji morebiti še za nekaj dni radi skrajšali. Vprašamo: kdo li več odpočitka potrebuje otrok narodne šole ali mladenič srednjih šol? Kdo se po pe-

dagogičnih vodilih ne sme z naukom preobkladati, otroci ali mladeniči?

Koga starši bolj pri domu potrebujejo, svojega pastirja, učenca narodne šole, ali svojega gospoda študenta? Kdo se bolj trudi, ali učitelj ljudske šole, ali pa profesor srednje? Ali nema učitelj ljudski 10 ur več na teden podučevati, nego profesor? Nam se popolnem dozdeva, da je ukaz o 46 tednih na vsak način preoster za učence in učitelje narodnih šol. — Tako se more posebno tedaj reči, ako se šolsko leto na narodnih šolah še le potem konča, ko se je na srednjih šolah že novo šolsko leto začelo.

Tako bi lahko še več novejših ukazov našli in navedli še več naredb šolskih gosposk, v katerih svobodni in pedagogični duh novih šolskih postav ne veje več. N. pr.: Nove šolske gosposke so šolska svetovalstva, toda po mnogih teh korporacijah hočejo si predsedniki, n. pr. okrajni glavarji vse pravice za se absorbirati. In kaj k temu reče deželni šolski svet? Prav pogostoma odobri marsikaj, kar se je navadnemu človeku tudi nepostavno dozdevalo.

Prav je imel učitelj, ki se je nedavno v zadevi mnogege upljiva okrajnih glavarjev na učitelje tako-le izrazil: "Uniforme učitelji ne smejo nositi, a ravna se z njimi večkrat še bolj strogo, nego s tistimi, ki jo nositi smejo, to je z uradniki". — Res se hoče učitelje po vsej sili prestvoriti v uradnike, pa se ne pomisli, da s tem ravnanjem se število pravih učiteljev mladine in naroda reducira in ustvarja se nekake šolske uradnike, ki nimajo več srca ne za mladino, ne za narod, mej kojim žive, nego samo za ljubi — vsakdanji kruh. —

Z jugoslovanskega bojišča.

Iz Zagreba, 25. sept. [Izv. dop.]

Ravno je prišel telegram iz Kostajnice, ki preklicuje vest, da je Kovačiču glava odrezana. Kovačič je ostal ranjen in mislilo se je, da so ga Turki našli in po navadi mu glavo odrezali. Dva dni po bitki, denes v jutro, je prilezel ranjen v Kostajnico. Za Mejača se nič ne ve; njega in Česna so Turki ujeli; ali Česen si je pomagaj, jednega Turka je sunil z ного in skočil v Uno ter preplaval. (Primeri dopis "D. Ztg." na drugem mestu. Ur.) Kaj bo z

Dimitrijeviča dva napada. V tem času je vladal namreč v Aziji strašni mongolski osvovjevec Tamerlan (bolje Timurlenk t. j. hromi Timur). S svojo hrabrostjo in modrostjo se je popel na prestol dšagatajski l. 1370. Tukaj so poprej vladali potomci Temudšinovi. Tamerlan se je sprel s Tohtamišem, navalil nanj, ter ga dervil prek Dona, kjer je vse požgal in poplenil, ali pri Jolecu v brelskem se je vernil v Azijo proti Indiji in proti turškemu sultanu Bajezidu.

Ravno tako pokončevalen je bil napad Edigejev. Uzrok pa je bil ta-le. Vasilij je v drugej polovici svojega vladanja poslušal glas mladih bojarjev, ki so ga nagovarjali proti Tatarom. In Vasilij je zares popustil poprejšno oprezno ponašanje proti Tatarom, ter jim za naprej davek vztegnil. Mislil je namreč, da se bode lahko proti Tatarom branil, ker so bili mej soboj vedno v prepiru. Ali zmotil se je jako. Tatari nijso hoteli na noben način Ruskej davek popustiti. Zatorej

se vzdigne stari Murz*) Edigej, ki je premagal Vitovta na Vorskli, na Rusko, in to tim laglje, ker je nad hordo neomejeno vladal. Kakor poprej Tohtamiš, tako naglo se je prikazal zdaj Edigej v moskovskej kneževini, katero je strašno pokončal, jej velik vojskini davek naložil, ter kneza prisilil na pokornost. To se je zgodilo l. 1408.

Po dokončanem boju je poslal Edigej velikemu knezu pismo, v katerem mu našteva vse pregrehe, in sicer tako-le: "Poprej je bila vaša zemlja zvest Ulus (odvisna zemlja, fevd) kanov, ti pa si zdaj čisto prenehal dohajati v hordo, in poslance in goste iz horde zdaj nič več ne spoštujete niti čislate. Ti si poprej imel dobrega bojara Fedora Koška, ki te je spominjal na dolžnosti proti Tata-

*) V hordi so bili imenovani najnižji vojniki Kazaki, vojniki iz plemstva Ulani in iz najvišjega stanu Murzi. V rusčini se rabi sedaj pravilno Kazak mesto poprejšnjega Kozak; tako bi se moralo tudi v slovenščini pisati.

rom, zdaj pa je njegov sin Ivan tvoj ljubljeneec, in ti si začel mlade ljudi poslušati. Ako se ti pripeti krivica od drugih ruskih knezov ali pa od litvanskih, precej iščeš pomoči od nas, ko je pa treba nam davek plačati, izpričuješ se, da ne moreš plačati, ker je tvoja zemlja preveč izmolzena. Kje pa ostane denar, saj vendar pobiraš po en rubelj (= 1 gold. 60 kr.) od dveh plugov."

Razen tega pa je bila iztočna Rusija pod Vasiljem vedno v velikej nevarnosti pred strašnim Vitovtom. Ko je bil namreč le-ta Smolensko za zadnjega kneza Jurja Svjatoslaviča podjarmil, nakanil je tudi Moskvo osvojiti, čeravno je bil Vasilij njegov zet. Trikrat se je moral boriti zet proti svojemu tastu; vendar nij bilo nobenkrat prave bitke mej njima in nazadnje sta sklenila mir, v katerem je bila reka Ugra za mejo mej Rusko in Litavijo pripoznana.

Vasilij umre l. 1424.

Mejačem? — Slovenec V. Merlak je pri Kostajnici svojo četo dobro vodil

S hrvatske meje, 25. sept. [Izv. dop.]

Dohajajo vesti v časopisih in se opetujejo, da Turci k smrti obsojene kristijane na kolce natikajo. Marsikateri bralec ne bode vedel, kako se ta mučeniški način smrti vrši in ga bode zanimalo, kaj slišati o tem. Pisalec teh vrstic je bil leta 1862 sam priča dogodajev na bregu reke Une pri Kostajnici in pri turškem Novem in pribegli kristijani so mu popisovali raznovrstno mučenje, katero je bilo mnogoterim odločeno. Kadar kateri dobi „kolac“, mu Turci prerežejo vprek črez hrbet kožo in meso in mu vtaknejo z veliko silo pod kožo ostro ošpičeni kol ter ga potem vzdignejo in v tla zasade tako, da ubogi mučenik visi na svojem lastnem mesu in na plečah obašen, dokler ga smrt ne reši bolečin in tuge. To je prav Kristusovo trpljenje na križu in ravno zavoljo te primere volijo radi Turci to smrt za kristijane, ter jih psujejo na kolcu in zasmejujejo, češ: „Neka ti sada pomože tvoj krst, neka te uzme dole iz kolca!“ Ravno tako, kakor judje pod križem! Komu se ne bo srce ganilo, slišati o takem položaji naših južnih bratov. Kdo se bode še čudil, da vsak iz uboge raje stokrat rajši protistavi svoja naga prsa zrnem iz turških pušk, kakor da čaka, da ga doseže muka kolca morebiti zavoljo necih za siloviti davek pomanjka jočih novčičev.

Konzuli so sedaj baje v Trebinji, a si ne upajo ven, ker se menda boje vstajnikov. Ta vest se iz turškega vira javlja in gotovo označuje položaj. — 24. sept. je bil boj na cesti mej Dubrovnikom in Trebinjem. Večine turške kolone, ki je živež v Trebinje tirala, bil je od vstašev pot zabranjen.

Vataški vodja, beogradski advokat Gruić, bivši Hubmajerjev tovariš, bolan leži.

Iz Mostara se „Tagbl.“ poroča, da je turška zveza mej Mostarom in Serajevim v nevarnosti. Vsled tega se je bati, da Turki pokoljejo kristijane obeh mest!

Angleška eskadra pride v Dubrovnik.

Dva srbska oficirja so Turki ustrelili na srbskeji meji. — „Wien. Tgbl.“ meni, da bode v torek (danes) vladni sklep proglašen, da se srbska vojska, skupaj 160.000 mož, mobilizira.

Celo magjarski „Pester Lloyd“ in prenemška „N. Fr. Pr.“ najhujša turška prijateljica, ki sta uže stokrat rekla, da je vstane potolčen in uničen, priznavata zmage vstašev v Hercegovini pri Glavskem. (Vidni list „N. Fr. Pr.“ od sobote.)

Iz Kostajnice se piše v „Deutsche Ztg.“ mej drugim sledeče: „Druga poročila o vstaših niso tako važna, tu in tam je bilo požgano več hiš, vzete več živine in nekaj Turkov pobitih itd. Večjo važnost je napravil pak dogodek nečega Valentina Česna iz Ljubljane, nekdanjega korporala, moža velike postave. On je odšel prejšnjo noč z 80 prostovoljci iz hrvatskega obrežja Une in odpravil bojevalce srečno v gozdni tabor. Še s 4 možmi na ogledovanje poslan, naletel je na neko turško obhodno patrolo. Drugi četirje Bošnjaki so takoj pobegli, bili

so pa bežeči ustreljeni, Česen pak se je pustil Turkom mirno peljati v stražnico. Jeden turških vojakov je odšel v prvo sobo čardaka naznanit Mulazimi-Jani (lejtantu) ujetje, drugim se pa nij zdelo vredno ujetega dobro stražiti. — Prej ko so se Turki zavedli, zagradi Česen jedno puško, ustrelil jednega moža, in prej ko se je strža vzdramila, uže ptiča nij bilo. Temu prostovoljcu so zaupali potem neko večjo komando, in ravno v tej noči je naznanil tudi v gozdu pri Motlovini vtaborjenim vstašem, kaj name ravajo Turki. Brez pomiselka, zagradi Česen svojo puško, zapaše handžar in se izgubi v strašnej plohi. Ravno tisti je pravil uže poprej, da se večina, Bošnjakov slabo bojuje, ker oni se umaknejo po prvih streljih samo mnogobrojni Srbi ostanejo pogumni, ravno tako graničarji. — V gozdu na bosenskem bregu je okolo 150 mož na avstrijskem pak okolo 100, večidel tujei, katere vedno v četah črez Uno prepelavajo.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. septembra.

V *Gradci* pri famoznem shodu naravnoslovcev, kjer je pa bilo le nekaj kričačev in obedarjev skupaj namesto učenjakov, je pri obedu napil neki „hofrat“ Rienecke na nemški Gradec. Cesarški namestnik baron Kübeck je vstal na to in napil na avstrijski Gradec. To je advokata dr. Kozjaka (po nemško: Ziegenmist), čegar ded, kranjski kmet še o nemščini sanjal nij, tako razkačilo, da je vstal in cesarjevega namestnika po zobeh udaril z insultom: Nemško in avstrijsko je identično!! Kübeck se je domislil, da ima njegov in naš gospodar cesar še 15 milijonov slovanskih podložnikov, in je zapustil dvorano. Na to je bilo velikansko razburjenje.

Baron Rodič po *Dalmaciji* v jugu potuje, a nihče ne vé zakaj, vsi pa tem potovanjem veliko važnost pripisujejo.

Vnanje države.

Srbska narodna skupščina, katere pogumno, bojevito adresno denes na prvem mestu prinašamo, nij imela od 19. sept. naprej seje. Zadnji četrtak je njena deputacija v Beograd prišla in adresno knezu izročila, v nedeljo se je v Kragujevec vrnila.

Iz *Pariza* se javlja: Neka časnikom naznanjena nota pravi: Vznemirjenost nekih belgiških listov vsled nekakovih publikacij, katere govore, da bi Francoska Belgijo osvojila, prouzročila je živo začudenje, ker javno mišljenje na Francoskem ne misli nikakor na kako aneksijo Belgije. Te publikacije so le izvirni osebnih fantazij.

V *Florenci* so se sešli neki katoliki v zborovanje in sklenili prositi postav, po kateri se kaznujejo bogokletci. Bogu nij treba svetovne policije.

Iz *Madrida* se poroča: Angleška v Gibraltarju stacionirana kanonska ladja je vzela španjskem colnem nadzornikom barko „Federal“, katera je vozila kontrobutarski tobak. Jednega colnega nadglednika so ustrelili in barko pripeljali z nadzorniki v Gibraltar, kjer so jo zopet izpustili. Španjska morska oblastnija je protestirala močno proti temu dogodku in španjska vlada bode stavila reklamacije v Londonu, ker so angleški uradniki svojo oblast zlorabili.

Dopisi.

Iz *Vrhnike* 25. sept. [Izv. dop.]

Tudi pri nas je bila 30. p. m. šolska preskušnja. Zbralo se je v mejheno šolsko sobo nad sto otrok, ki so poleg drugih poslušal-

cev pričakovali tudi krajnega šolskega nadzornika dekana Šlibarja in učiteljev krščanskega nauka. Pa zastoj bilo je to čakanje, ker ta velikanski sovražnik šole je ostal s svojima dvema kaplanoma doma. Vprašam te dragi bralec, je li ta šolski nadzornik? In vendar pravi, da ima dekret za ta posel. Ko-le nobenega teh nasprotnikov šolstva bilo nij; se je pričelo izpraševanje šolske mladine iz mnogih predmetov v pričo župana gosp. J. A. Jelovškega in nekaterih drugih šolskih prijateljev. Otroci so odgovarjali na vprašanja g. učitelja jako ugodno; le krščanskega nauka, na vprašanja gosp. župana nijso znali dosti. Pokazali so otroci omenjeni dan, da njih učitelj nij učil „krivo vero“ kakor je kaplan Fetih trdil, ampak veliko za življenje koristnega; na drugi strani pa je bilo razvidno, da je naše duhovenstvo za šolo le spalo, zraven tega pa mej ljudstvom in učiteljem jako marljivo intrigiralo.

Iz *Sodražice* 22. sept. [Izv. dop.]

Dopisovati v kak časopis je dostikrat sitna reč. Če hvali dopisovalec koga, nij po volji nasprotnikom njegovim, ako je pa prisiljen, koga po njegovem zasluženju grajati, se zopet kdo oglasi in pravi: kaj je bilo treba to svetu naznanjati. Pa da se resnica prav spozna, je treba čuti dva zvona — se vedno ponavlja. Ravno sem čital v „Sl.“ šte. 110, kako se neki dopisnik potezava za ranjkega g. Lesjaka. Pa jaz rečem, da angelji so nekda peli bogu hvalo in mir ljudem. Tudi Kristus je večkrat voščil mir svojim apostolom. Nasledniki in namestniki ravno teh svetih apostolov pri nas naj nam tedaj tudi dajo in privoščijo miru, ki ga uže 25 let, odkar je bil ranjki g. Lesjak prišel, nijsmo imeli. Neki njegov prijatelj še vedno kiha, kakor da bi bili mi Sodražanje sami krivi g. Lesjakove smrti. Poroča sicer tudi, da je srenjsko predstojništvo sodraško zahtevalo, naj bi se pokopalo truplo ranjcega Lesjaka na sodraškem pokopališču. A ne predstojništvo, le neki sorodnik ranjcega g. Lesjaka, ga je hotel imeti na domačem pokopališču pokopanega; on je pri c. k. okrajnem glavarstvu v Kočevji iskal in dobil privolenje, prepeljati mrliča iz Ribnice v Sodražico. Srenjsko predstojništvo ga v tem oziru nij oviralo, ker ve, da mrtvi bo miroval, naj se zakopje uže tu ali tam. Sodražanje so res lepo in v obilnem številu spremili svojega fajmoštra k pogrebu, to kaže, da oni svoje duhovne spoštujejo in ljubijo sploh dubovni stan. Ako bi to ne bilo, ranjki g. Lesjak bi bil moral biti uže davna kje drugje. Pa ljudje so potrpeživi in večidel tiho prenašali pogosto in krivično žaljenje od ranjcega. Le nekateri možaki so se mu spodobno uprli včasih, in mu nijso hoteli krivice privoliti, zato jih je pa tudi neprenehoma tožaril, dokler je ravno v tožbi konec storil. Nečem ravno popisovati napak ranjcega župnika Lesjaka, ker je uže moral bogu dati odgovor od svojega hiševanja; le to me boli in ne morem molčati, da se še po časopisih opravlja naša sodraška fara, kakor da bi imela res same psoglavce, katerih bi se moral bati vsak pošten duhoven, biti pri njih za fajmoštra. Ali temu nij tako. Saj je bilo uže mnogo gosp. kaplanov tukaj pri ranjkem Lesjaku; oni lahko povedo, kdo je bil kriv, da je moral skoraj vsak od njega nevoljen zapustiti sodraško službo. — Naj dobomo dobrega g. župnika, ki bi ravnal

z nami po pravici in po postavah katoliške cerkve, videli boste, da ga bomo lepo spoštovali in radi ubogali. Sadržan.

Domače stvari.

— (Slovenskega gledališča) režiserstvo bode, ker je g. Noli v Zagreb odšel, prevzel znani izvrstni igralec Kocelj, kateri v prvi polovici oktobra zopet v Ljubljano pride.

— (Keglanje na dobitke v čitalnici) na korist dramatičnega društva se je v soboto začelo. Vabljeni so vsi prijatelji keglanja in prijatelji dramatičnega društva. Dobitki v cekinih se na keglišči vidijo.

— (Iz Siska) se „Slovenskemu Narodu“ telegrafuje 27. sept.: Pri današnji volitvi za sabor je kandidat narodne opozicije Dragutin Domjanič z ogromno večino izbran za zastopnika. Živela narodna sviet!

— (Program učiteljske besede) ki bode v torek 5. oktobra v Celji pri „belem volu“ (zum weisen Ochsen). Začetek ob 7 uri zvečer. 1. „Slovan“, zbor, uglasbil Vašak. 2. „Predivo je prela“, čvetospev, uglasbil Vatroslav Lisinski, speval Iv. Kukuljevič. 3. „Kovaška“, zbor, uglasbil L. Prochazka, speval F. L. Rieger. 4. „Prognanik“, čvetospev, uglasbil V. Kolander, speval Gromovič. 5. „Oblačku“, zbor, uglasbil Kocjančič, speval Boris Miran. 6. „Lahko noč!“, dvojni čvetospev, uglasbil dr. B. Ipavec, speval Preradovič. 7. „Slovo“, zbor, uglasbil Kocjančič, speval Boris Miran. 8. „Mili kraj“, zbor, uglasbil Nedved, speval A. Praprotnik. 9. „Danici“, zbor, uglasbil dr. Ipavec, speval Veljavac. Mej posameznimi točkami svira godba. Vstopnina 30 kr.

— (Iz Zaloga) se nam piše 25. sept.: Včeraj je tukaj neka 66 let stara revica v vodo skočila in se tudi vtopila; uzrok je bilo siromaštvo. Akoravno bi jo bila občina preživiti morala, nij prav nič zanjo storila, in jo tako k samomorstvu prisilila. Izvlekli so jo iz vode včeraj po polu dne ob 2½ uri in jo na bregu Ljubljanske pustili ležati kakor kakšnega psa! Niti župan niti drugi občinski moške se nijso zmenili zanjo, da bi jo vsaj kam pod kako streho spravili, tako revica zdaj, ko te vrstice pišem, še ravno tam leži ko včeraj. Tudi truge do zdaj še nema. Ne morem zamolčati, da se je izmej občinskih mož posebno jeden s svojo surovostjo od vsih drugih odlikoval, kateri pa vsako nedeljo k maši in k krščanskemu naku hodi, kjer mora vendar od ljubezni do svojega bližnjega kaj slišati!

— (Profesor Linhart), tist, ki vedno kriči na slovensko-narodno učiteljstvo in se z Zimo vred za ponemčenje ljudskih šol trudi, je bil pred nedavnim časom v nemških časnikih pohvaliti se dal, da je bil na Triglavu. Znani obiskovalec vseh naših gor, g. Kadilnik, pak je izvedel na Triglavu samem od podtriglavskih ljudij samih, da Linhart nikdar na vrhu Triglava bil nij, in da je njegovo bahanje po časnikih sam „Schwindel.“ Vsak, kdor vè, kakov „Schwätzer“ je ta nemški profesor natoroznanstva, ki pa pred svojimi učenci baje rži od ječmena, belouške od gada ne loči, vè, da ima g. Kadilnik prav, če ta Linhart desetkrat v „Laibacherici“ široko usta odpre in kakor hlevna dekla z lažnjivci okolo sebe meče,

in celó g. Kadilnika v njegov urad pobalinsko insultirat hodi.

Listnata administracije: G. dr. P—č v Velikoven. Do konca leta plačano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je aij bolezní, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicín in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicíne, mej njimi spričeval profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicíne na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbell, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov. Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842. Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričan sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856. Ponavlja je izrekan gledé Revalescière du Barry raestransko, najbolje spričevalo. Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec. Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni. Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik. Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872. Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik. St. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicíne na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière gaje ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenji.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 unt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funt 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. a 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu a v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 5, v Ljubljani Ed. Fahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Čeruočah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh

mestih pri dobrih lekarjih in specerijakih trgovinah; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetih (230)

26. septembra:

26. septembra: Weisenberger iz Lijona. — baron Tegethof iz Gradca. — Klima iz Zadra. — Zailar iz Gradca. — pl. Haler iz Norinberga. — Vimer iz Celja.

Pri Sionu: Taifer iz Gorice. — Rosenberg iz Dunaja. — Hypias iz Trsta. — Stupar iz Karlova. Čampa iz Vipave. — Tomšič iz Trebnja. — Lenčan iz Hamburga. — Peše iz Trsta. — Findl iz Ljubljane. — dr. Patoni iz Zadra. — dr. Högersberger iz Štajerja. — Sušnik iz Dalmacije.

Pri Malici: Arko iz Dunaja. — Beniger iz Trsta. — Petruzi iz Dunaja. — Primec iz Gradca. — Kraus iz Dunaja. — Centa iz Celja. — Hel iz Dunaja. — Kosmač iz Kamnika. — Goldman iz Dunaja. — Homan iz Radovljice.

27. septembra.

(izvirno telegrafsko poročilo.)			
Št. drž. dolg v bankovcih	70	zld.	—
Št. drž. dolg v srebru	73	zld.	50
1860 drž. posojilo	111	zld.	75
Akcije narodne banke	906	zld.	—
Kreditne akcije	207	zld.	40
London	111	zld.	70
Napol.	8	zld.	92
C. k. cekini	5	zld.	31½
Srebro	61	zld.	85

Podučiteljska služba

na ljudske šoli na Vranjskem z dohodki III. razreda in prostim stanovanjem se razpisuje.

Prositelti imajo svoje prošnje pôtem predstavljene šolske gospodske do konca meseca oktobra t. l. vposlati krajnemu šolskemu svetu na Vranjskem.

Okrajni šolski svet Vranjski,

21. septembra 1875.

(321—1)

Predsednik: Haas l. r.

Lekarna Piccoli.

„K angelju“ v Ljubljani.

Aparati za samo-brizganje, pasovi za počete, uretralne in maternične brizgje.

Menoti-Pastilje (ki so na dunajske svetovne izložbi 1873 dobile darilo). Te pastilje čudovito delajo proti prehlajenju in krču, kakor proti kašlju, jetiki, ki se še le začneja, proti hripi, boleznim na pljučih in v grlu, in proti vsakovrstnem kašlju, tudi kroničnem. Škatljica velja 75 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega leka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lek uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričan, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Pravi sajdlivec pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človestvu, pri vsih notranjih in vnanjih prisadih, zoper večino boleznij, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Rajzevi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvirno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabodiseče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr. (132—110)

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju.

LEKARNA IN URK „NARODNE LEKARNE“.